

måttliga nykterhetswärmerna, som stå uti ett hemligt förbund med bränwines djefwulen, att det är ett wanligt krigsputs, som alla krigande Potentater ansett för både lofligt och hederligt, att reta hvarandras undersåter till uppror. Om nu nykterhets valaren retar girighetsdjefwulen och heoersdjefwulen att göra uppror emot bränwinesdjefwulen; så kan detta krigsputs icke vara mera jesuitiskt eller wanhederligt, än att till ex. Rysska Kessaren retar Turkens undersåter till uppror emot Sultan.

Här tyckes det vara på sitt rätta ställe, att undersöka i hvilket förhållande Bränwinesdjefwulen står till de andra djeflarna. Att bränwines djefwulen är som en kommandant öfver andra djeflar, har man funnit deraf, att så många grofva brot blifvit begåagna i syllan, såsom brottmåls statistiken utvisar. Kanske två tredjedelar af dessa grofva brot, skulle hafta uteblifvit, om icke bränwinet varit ett eggelse medel till det onda.

(Forts.)

Piteå
Tryckt hos W. M. Nygren. 1853.

Ens Hopandes Röst i Öknell.

No 12. December 1853. 2 Årg.

Forts. från föreg. Nr.

När människan tager sig en sup bränvin på nykter mage, så tycker man, att den hettar i magen; när spritångan sprider sig ned blodet till hjertat, så tycker man, att den wärmer hjertat. En del menniskor hafta godt ölfinne; sådane fyllhundar blifwa mycket blödige och Gudsfruktige i syllan; andra åter, som hafta elakt ölfinne, blifwa knurrige, orälige, och bullersamme, de börja då, att svärja och slå i syllan. Men det är svårt att säga, hvilketdera må vara större synd, antingen att vara Gudfruktig i syllan, eller ogrundlig i syllan. En allmän erfarenhet är det, att ett hemligt hat, som man icke tåcks uppenbar i nyktert tillstånd, kommer ut, när bränwinet fått göra sin verkan på gallan. Härav kan man göra den slutsatsen, att bränwinelets orena ande, och hatets svart ande äro bröder. Bränwinelets orena ande gör människan mera modig och djerv; den ger styrka och fart åt de hemliga djeflar, som hafta sitt säte i kötvet. En god egenskap tilllegnas bränwinet nennligen, att "winet är ärsligt". Detta är en dygd, som gernia mår vana winets förfenso; men wiist och sancti är det äkta winet.

äst menniskan under det ruisiga tillståndet uppenbarar, många hemligheter, som hon sedan får bittert ångra. Hvard har spriten för werkan på förståndet? — som den ruisige sjelf tycker så klaras och skärps förståndet: den ruisige tycker sig haftva ett ljus i hufwud; men för den nyktra åskräckaren uppenbarar sig det "ljusa hufwudet" som eit "dum hufwud." Man tycker alltid, att det är något, som fattas mannen med det ljusa hufwudet. Inbillnings kraften stegras af vinet: Poeten blir inspirerad: En pultron blir i hast hjelte; den fattige blir i hast rik; den swage blir stark, tiggaren blir så dryg, som en stor Herre man: och en dummej jous blir i syllan en stor tänkare. Om detta alst wore saunt, så skulle bränwinet kunna uträcka stora ting: men hela herrligheten warar så litet längre. Hvard har bränwinet för werkan på könssdelarne? Det har man ofta sett, att den blygsamme huzlingen blir fär, när han har fått sig ett par glas i peruken: han börjar kurtisera, och den blygsamma jungfrun läter sig allt detta behaga; dock är det icke så afgjort huruvida hon tror på en kärleksförklaring i syllan. Man ser häraf, att spritågan werkar både på kropp och ssäl: den werkar på gallan, vredens organ, på lefvern, egoismens organ, på mjelten, ambitionens organ, på könssdelarne hotorganerna, på hjertat, som är modets, fruktans, sorgens, kärlekens, och glädjens organ. Den werkar på förståndet, svinusiet och inbillnings kraften; men det samma af allt, är bränwinets werkan på samvetet, som deraf döspwas, och detta shall brottmåls statistiken utvisa. Det är mängen mordare, som icke har mod, att töfslida mordet i redigt tillstånd, utan måste försyfta

sig med den djeßwulsta drycken. Huru wida bränwinet utöfvar någon werkan på tjusorganerna, är icke så noga utvint, men känt är det likwäl, att gamla utpiksade tjuswar, anse bränwinet såsom skadligt för deras yrke emedan det betager dem den nödiga försigtsigheten. Hvard som nu är sagdt om bränwinets werkan i allmänhet gäller också i synnerhet om Lappmarkerna, och ju grösre och råare seden, desto grösre blewo bränwinets werkningar. Det mest upprörande och hjerthalande war dock de ofskyldiga barnens lidande för bränwinets skull. När mödrarne lågo hela och hälften dagar i syllan utan medvetonde, singo de sinā ofskyldiga Barnen krika nävelbräck på sig; war det icke den ofskyldiga Barna vännen Jesus, som hörde de späda klagan, när han uppväckte en Religiös och Gudfruktig mysteriets wän uti Johan Maattamaa, som ref opp den andeliga jorden, och bröt den andeliga isen omkring de kalla hjertan i norrden. War det icke den ofskyldiga barna vännen Jesus, som hörde de späda klagan på marken, likasom Herren hörde Ismaels röst, när hans moder Hagar hade lastat honom på marken, för att gråta sig till döds? Huru många bland de späda hade icke redan gråtit sig till döds, när mordengeln eller den orena spritanden hade grässerat ibland folket i hundratals år? Huru många mödrar hade icke redan gråtit sig till döds när den orenna anden dref de andeliga swinen att handtera sina maskar som kreatur? När de arma mennisckorna klätte sig nagna, för att tillräckställa sin onödligliga bränwins fört. Doctor Thomander säger, i sina predikningar att bränwinets orena ande, är den rätta åttenkaps djeßwulsta

len i Sverrig; och i Väppmarken är han en barnambrare.

Kraftigt och väldigt predikade Raattamaa icke allenaft om nykterhet utan öfwen och förmäligast om en famn och lefswande Christendom. Han arbetade oupphörligt både natt och dag; blott några timmar mot morgonen tog han sig en blund, och det war mer än besynnerligt, att han icke blef alldeles utmattad. Men han har en god constitution, och god hälsa, är vid sina bästa år: han är en kort, något undersättig man, med hög panna, stora och lissliga ögon, hög och väldig stamme, men tillika klongfull och böslig. Han känner konsten, att moderera sin röst, efter ämnets beskaffenhet. De mindre barnen tar han i famn, smeker dem, talar rörande till deras hjertan, och det drojer icke länge innan han får dem att gråta. Aldrig har han ännu behöft bruka riset. De mest hårdhertade barnen läter han föra i mörk arrest. Men det finnes wissa hårda och obewilliga naturer, hvilkas hjertan han icke fått att smälta. Och de hjertan till hvilka Raattamaa icke funnit vägen, äro också obewilliga och alldeles otillgängliga för andra.

Johan Raattamas broder Pehr Raattamaa, war en vind beutel och ett fullswin af äkta slaget; före väckelsen var han än i Nortige än i Sverrig än i Finnland, och arbetade som en Björn, när han tog sig före, men dessemellan rumlade han alldeles förfärligt, och bar sig åt som ett kreatur. I början af vårtie i gjorde han narr af hela saken, swor och värsnades som en best, men när brodern fick tag uti honom börjsade han smänningom bli swa öfveriggad derom, att det icke kunde gå än i

längden, att lefwa som ett swin. Han kom en gång till kyrkan om Michaelis söndagen 1845; der tyckte han, att presten predikade åt honom ensammen. Men det kom icke längre den gången. Han rumlade emellertid som vanligt, men fick alltid ondt samwete efter ruset: den röst han förut hade fått ifrån flaskan ville icke nu merera förså till att döswa det aggande samwetenet. Nu kom han åter till kyrkan om Jul Helgen 1845, och reste hem ifrån i den osig att han efter så många Herrans är skulle gå til Herrans nättvard; hvilket nädemedel han under sin rummeltid hade alldeles försummat att begagna. Men nu föll en sådan örvärdighet på honom, att han icke wogade låta antekna sig. En aften ernade han gå till Presten, men när han kom till dörren, så vände han om. Återigen försökte han att drifwa bort Sauls onda ande med ett rus: men plågan blef endast wärre efter ruset; det blef för honom med hvarje dag mer och mer odrägligt, att lefwa. Han måste nu börja läsa i Religions böcker, men ingen upphyggelse tyckte han sig få. Till slut börjsade han att twifla om det hanus någon Gud. Deck hade han så pass stort förfrust, att han "via Causalitatis" resonerade sig till en Gud. Men huru skulle han nu komma till Gud, ifrån hvilken han var så långt afseien, och lik ett borttappadt färjpandrade i wild marken. Ändeligen kom han åter i Februari månad 1846 till kyrkoplatsen. Der träffade han åter en gammal wän, som trugade honom, att taga sig en sups eller tåkesällare. Men denna supen blef den sista, ty det blef nu för honom alldeles odrägligt att lefwa. Nu kom han ändeligen till Presten, och

frågade synborligen rörd: tror ni, att det kan finnas någon nåd, förr en så stor syndare som jag är? Svarer blef ungefärliknande så lydande: för Gud är ingenting omöjligt, men ettdera måste du välja af dessa tv: antingen måste du af allt hjerta omvända dig till Herran, och söka kraften oswanezier, eller också måste du fara hufvudstupa till Helvetet, sōsom du hittils gjort. Med detta besked gick han ut, och tänkte för sig sjelf: Presten ser nog, att jag måste resa till helvetet. Emellertid fortsor bättrengökampen. Han tyckte, att alla ställen, hvareft han i ungdomen utöfvat sina galenskaper, anklagade honom. Berg och dalar ropade äck och ve öfver honom. Ändeligen kom förlossnings dagen i Mars 1846. Han var ute och wandrade af och an på Elfsven tv något egentligt arbete orkade han icke företaga sig. Bäst han wandrade flögo några nådens ord, som en blykt till hjertat, och i somma ögonblick kände han en obeschriiflig glädje genomströmma hela sitt inne. Denna glädje warade i nära tre dygn. Men han gjorde sig allt för stora begrepp om ett beständigt himmelrike på jorden. Under dessa brölopsdagar, kände han icke till någon frestelse, ingen syndig tanke upftod i hans själ, ingen wemodig känsla plågade honom: allt var idel heilighet, glädje och fröjd. Då tänkte han för sig sjelf: så här bör en Christens lif vara: intet besmitteligt, fär kemma in i det nya Jerusalem. Då då andra äldre Christina klagade öfver frestelser och satans ansäkningar: så började den fina egenfärleken att smyga sig in i hans hjierta, utan att han märkte det: han började tanka wld sig sjelf: Ingen af dessa har kommit så högt i nåden

som jag, fastän de äro äldre Christina än jag. Men — på tredje dagnet började han känna en och annan ond tanke: då tänkte han: aej ej! huru hänger detta till sammans, med en benådad Christens själatillstånd? En benådad Christen får ikke hafta elaka tankar och syndiga begär. Jag har säkert fallit ur nådaståndet. Då nu är jag ewigt förlorad. Sås lunda kastade nu egenrättfärdigheten om bladet, huru den nytt upphöjt honom till den högsta i nåden. Detta händer ofta med nytt benådade Christina, att Egenrättfärdigheten swänger om med dem på ett förvånande sätt. Nu upphöjer han dem på tinnarne af Templet; derifrån förles der han dem, att skräda ner på de fina jordmaskarne med förlakt. Nu åter kastar han ner dem i smusen: och sätter: Du är ewigt förlorad, du har fallit ur nåden. Peht Johanson Raattamaa arbetade finndom med egenrättfärdigheten så förfärligt, att han måste lägga sig. Jag måste då närmare förlära för honom egenrättfärdigheten fördringar på helighet, och visade honom huruledes Paulus i Romarenas 7: hade samma erfarenheter, samma ansäkningar och samma frestelser, huruledes han klagade öfver en satans engel, som honom kändpunstade, men fick det svarer: "Dig bör uöjas åt min nåd." Genom denna händledning blef Peht Raattamaa något tillfredsställd. Han fann nu, att en Christen icke får vara syndfri, inwärtes, men wäl utvärtes strida mot all uppsätelig synd. Handledningen tom honom nu wäl till pos, ty han hede redan tänkt på rakknishven.

Man ser härav, huru nödvändigt det är, att haftwa någon förnustig ledare, för hvilken man hyser förtroende. Men en Prester, som hyser ett andeligt hat till oss

lifskraftighet i Missionen, kan icke få förtroende, emedan han är en ulf i färaskläder.

Om hösten 1846, bestöt jag, att skicka Pehr Johansson Raattamaa som Nykterhetens agent till Tukkasjärvi bwarens bränwins floden hade sligit till en förvånande höjd. Pehr Raattamaa var en fattig arbets karl, och hade inga medel att resa med. Jag uppmuntrade dersöre nykterhetens vänner i Karesuando, att hjälpa Raattamaa till väggen; och denna uppföring gjorde de också willigt. Men hela reskosan steg dock icke till mera än 17 à 18 Ndr. Men nu måste han först lära sig, att läsa mina skrifterna Concerter, och detta var för honom ett svårt arbete. Ett skrifvit ABCD gafss honom till rättesnöre och med denna anvisning måste han nu arbeta sig fram. En hel vecka var han sysselsatt med läsningen af ett Concert, och flundon upgaf han allt hörp. att kunna lära sig. Men innan veckans slut kunde han läsa hela Concertet. Med ett sändebref från de väckta i Karesuando, till de svarta hedningarne i Tukkasjärvi, anträddé Pehr Raattamaa sin missionsresa till Tukkasjärvi i slutet af December 1846. Men hans färt att ungås med hedningarne, var något sträft och kärt. Han hade icke den fina takt, som brödren Johan Raattamaa. Dersöre blef icke Pehr Raattamaa särdeles väl emottagen af frögarena och syskundorne i Tukkasjärvi. På de flesta läslänen blef han narrgiord, och bespottad. Dock var hans resa icke olödelse utan frukt. Pastor i församlingen skref på nykterhetens föreningen; och v. s. vice missionären C. J. Grove sic första anledningen af detta besök att räcka på hvad hans frid tillhörde. Pehr Raattamaa kom till backe om vintern 1847. — Den vinter-

tern 1848, gjorde Pehr Raattamaa åter en excursion ända till Tärändö; men der blef han illa tillhygad. Några ungsprintare af det äkta slaget, som, t. ex en Reppo, hade härdagrat honom, och skurit fönder hans päls med knivar; det var med märka, att han slapp derifrån med lifvet. På andra läslänen hade man lefsat skott efter honom; man sköt i lusten, för att hedra men i själva verket för att göra narr af främlingen. Krägarlivet var då i Pajala uti sitt högsta flor. När jag kom till Tärändö uti April 1849, hölls krog uti rummet näst intill husfrökhörs rummet. Ifrån krogen kommo utslirkade eller depiterade, som knappast kunde sätt på benen, för att med bibelspråk bewisa, att deras tro och lära var den rätta Lutheriska läran, samt, att den lära som jag dref var en falsk lära. Det såg nästan så ut, som här i socknen ingen prest eller Länsman hade varit. Hör att vidare befrämja nykterhet och Christendom, och tillstoppa själva källan till fattigdomen, förslytades missions skolan, år 1849, till Kengis By inom Pajala Sockens område. Här sic Johan Raattamaa återigen ett hyperligt tillfälle, att arbeta i Herrans wingård. Nykterheten lockade dit åhövra från de öfve Bharne i Pajala Församling, även som Lapparne från Tukkasjärvi strömmade dit; och dese woro nu mera benägna än förra året, sedin bränwins draken fättt banefäret, att emottaga undervisning i Christendomen. Även s. d. vice missionären C. J. Grape, började att i Tukkasjärvi hålla nykterhetens tal; och ett undervisa Lapparnes barn, med särre nit och frimodighet, än det kunnat ske förrut. Lapparna i Tukkasjärvi församling hade nästan

ingen Christendoms konstap. Många personer, börjer 20 år gamla, hade icke lärt sig, att läsa rent innan till. Nu uppstod hos dem en innerlig lust och häd att få lära sig läsa; somliga fattiga tjenare, som icke egde mera än 5 à 6 Riksnar erbjödo sig dock, att gifwa en Riksnr åt skolan, endast för att få lära sig läsa i skolan. Hvar har man nödousin uti hela Sveriges rike hört talas om en sådan hunger och törfst efter Guds ord? och var det icke ett stort Guds under, att Zuklasjärvi Församling, som hade sjunkit djupast i bränwins floden, blef på två år befriad ifrån allt bränwin, så, att der i början af år 1850 icke fanns en tår bränwin; sedan äfven den sista storkrögaren Johan yltnien talo i Västra Coppero, lätit sina 30 kanner bränwina rinna på marken.

Denna storkrögare, som sist hade hållit ut sitt bränwin på marken hade sparat ihop sina 30 kanner i hopp, att nykterhetens ifruern skulle swalna, och att hela världen skulle gå opp i rök; men när han såg, att det icke var godt, att spierna mot uddenj måste han följa med strömmen.

När krögarn staten i Pasala och ännu längre ner förs nam sådana kraft åtgärder, från de nyväckas sida, då bortsade surdegen hos dem att gösa börjer. Först utspriddes alchanda widundeliga sagor om Prosten Læstadius och hans parti, såsom t. ex. att han var en skrymtare och girigbu; att han stoppade i egen pung allt det silsiver och guld, som de väckta förärade till scholat; att han hade spolierat kyrkoassan i Kengis, att han satte sig på köksgolvet midt emellan tjenarena, och sätte påde grälan, att i Kengis Prestgård fanns så mycke ligg

och phyra att ingen främling kunde stiga in der; att han hade en hora i hvar by, m. m. &. &. Den sist nämnda uppgiften kom deraf, att de väckta quinnorna, som ville tillskriva Prosten Læstadius förnämsta orsaken till den saliga förändring, som de nu fingo erfara inom sig, dreswos af en oemotståndlig drift, att fulta hans bröst med tacksamhets tårar, så snart de fingo träffa honom. Människan har den svagheten, att wilja gripa sig fast uti det närmaste synliga föremålet för sin tacksamhet; och ehuru väl jag för min del ofta warit brydd börjer dessa kärleks och tacksamhets bebyggelser, emedan jag hyst en hemlig fruktan, att det kunde urarta till en slags afgrunddyrkan, har jag dock icke kunnat stöta dem ifrån mig, emedan det skulle wara detsamma, som att fära deras ömmaste och heligaste känslor. Icke är jag den ende som warit utsatt för dessa synstningar, och frammingar, ja! till och med hårda klappningar; utan alla som troget arbetat i Herrans wingård, såsom t. ex. bröderna Raattamaa, i synnerhet Johan, äfven sem C. G. Graspe, som äfven arbetat sig både warm och swettig i Herrans wingård, dro utsatta för de väckta quinnornas hårda, men innerliga frammingar, hvilket åter för profana ögon ser ut, som ett nederslyggeligt gyckelspel, men de dro i sjelfva verket hjertats innerligaste utgivtelser, och jag ångrar endast, att jag icke har få höga känslor, att jag kan besvara deras kärlek. I anledning af dessa höga känslor, som hos wederbörande väckt så mycken uppmärksamhet och förargelse, måste vi här korteligen beskriva, på hvad sätt de kommit till.

Genom Naattamaas bråkande, Pehr Naattamas mörkultande, "och det höga bilder språk, som jag warstirungen att bruка; för att lishwa känslorna, och hålla mina åhörare wakna, har det welare qwinno hertat i synnerhet blifvit i Bibelns egentligaste mening förtroffadt, så att ett enda näderistiskt Ewangeliis ord, floger som en blixt derigenom, och uppvräcker de höga, och saliga känslor, som utgöra den saligårande trons subjektiva grund. Som tron allestädes i Bibeln hänsköres till hjer-tat; så soga wi med rätta, att dessa höga och saliga känslor äro den saligårande trons subjektiva grund. Theologerna göra och allestädes en skillnad emellan "fidens ob-jectiva" och "fidens subjectiva" men som de selswa åtminstone i sednare tider aldrig erfariit uti hvilket organ "fidens subjectiva" har sitt säte, så haswra de på måsfå hänsöit den till wiljan, hvilket är en stor bok i Psychologien, och är alldeles stridande emot Vitelsförfattarenas åsifter. Denna "fidens subjectiva, som också kallas "fiducia" eller en hjertelig förtröstan, bör hos den troende finnas i hertat, icke blott i förståndet. Th finnes tron i förståndet blott utan motsvarande saliga känslor; så är det en död tro, en tro utan tillräcklig grund. Dessa höga och saliga känslor, kallas vanligen "Andans drister." Men som dessa äro den högsta potensen af den lechwande Christendomen; så måste, hvor och en, som icke erfariit det minsta af Andans werknin-gar falla i förmåning öfwer dessa höga känstoytringar; Och så wida en död tro icke är en lechwande tro, så kan icke heller den döda trons representanter erfara någon-ting af dessa höga och lechwanda känslor, som utgöra den

lechwande trons wäsende och subjektiva grund. Vi påstår icke, att dessa höga och lechwande känslor, nödvändigt måtte komma till sådana högljudda känstoytringar, sem nu förefinmas hos de väcka i norden; vi pånu endast, att de äro den högsta potensen eller den högsta kraften af den lechwande Christendomen; de innehålla så mycken nåd, som den firegå levhuddan kan bärta. Om denna kraft stegras till ännu högre grad af werksamhet, så blir det mera än hwad den swaga Levhuddan kan bärta; det blir då en vision, en uppenbarelse eller syn.

Men hwad är det nu för folk, sem förargas öfwer dessa höga känstoytringar? Dz; det är frögare och syllhundar, som mest förargas deröfver; dernäst dygdiga horor och ärliga tjukvar, således ett högdygdigt släkte hvars andakt blir förd af bättrengs ropen, ett släkte, som icke känner någon högre nöjtning, än den infernalska dunst, som stiger upp ifrån tarmkanalen till hernen, när spritångan utvecklar sin wälluftande gás. Ett släkte, som stimuleras af den nedriga egennyttnas längsta beräkningar, som finna sitt hederliga krögarhjeke wärde i fara att gå under genom allmogens nykterhei. Dessa råa Naturmenniskor uppreta och uppégga Kronobetjeningen att klagta för Landshöfdingen, för Bislop och Coassistorium öfwer Läkarenas afog; och dessa inquisitoriska åtgärder har Kronobetjeningen af egen drift mycken lust att utföra, emedan Kronobetjeningen icke kan fåla Läkarenas bättrengs rop. Men Krögarernas bränwins minuterings, och syllhundarnes swordomar, låter Kronobetjeningen passera opåtaldt; emedan den anser denna handel och detta lechwernie för ett åkta Christligt lif. Nedan är 1851 ha-

de Kronobetsningen i Alstål på Kesselfliga finsta sidan låtit stämna några quinnox för kyrkoförargelse, emedan de under Guds tjensten uppgifvit högljudda röp. När målet förelämnades till pröfning vid Härads Rätten intygade några wittnen, att dessa röp eller ljud varit ofrimliga fänsövningar; andra wittnen, som hörde till den sorglosa hopen, kunde icke taga på sin Ed, att röpen varit själsgjorda. Domaren kunde fäldes icke fälla de anklagade quinnoxen, utan föregaf i ransaknings protocollat att de högljudda röpen kunde hafta härrört af hastigt rådommende fäldem. Kronobetsningen besvärade sig öfver Härads Rättens utslag i Vasa Hof-Rätt och besynnerligt; der fäldes de anklagade för kyrkoförargelse, till böter och urpenkar kyrkopliki. Hof-Rättens ledamöter gjorde fäldes ingen skillnad emellan friwilliga och ofriwilliga rörelser; och då Härads Rätten såsom stål för friandet, omödmästt sjuk: omis soll; så tyckes Hof-Rätten hafta bort inhämta en kunnig Läkares omdöme innan den afkunnade domen. Hof-Rätten säger i utslaget, som vi här tillfälle att se: "som det icke var bewist att röpen tillkommit af suddoms fall sā." *xc.* Om ett sådant mål hade förelämnats på Svenska sidan; så förmodar man, att en kunnig Läkares omdöme hade bort inhämtas, alldenstund tillräcklig anledning till ett sådant inhämtande förevar i Härads Rättens protocell. När Vasa Hof-Rättens dom ankom; så åtogs sig Domaren, som gifvit det friande utslaget, de betryckta fal, och besvärade sig, i egenstap af ombud, för de fälfälde uti Senaten, öfwer Hof-Rättens Dom; men äfven i Sengsten fäldes de fälfälde till answar, hvareftest äfven hetog

dem allt utväg, att gå i näderväg till Kessaren. Domar- mäste fäldes sättas i werkställighet. En af de anklagade quinnoxen har warit infäld till undergående af den ådömda uppenbara kyrkopliken, men hon kunde tvärt emot sitt samretes wittnesbörd icke erkänna, att hon genom de öfverklagade röpen åstadkommit någon förargelse i Guds Församling. I själva werket war det också endast krigzernas, fylhundarnes och herrarnes andakt, som blifvit färd, och kan quinnox icke anse dessa hedervärda Ledamöter af werlden, som rästa medlemmar af Guds Församling. Emellertid hörs nu ingenting wida- re af wederbbrandes åtgärder, i afseende på de fälfälde quinnoxen; enligt lag skulle nu den quinnox, som nekat icke sjelfsua röpet, men endast denna friwilliga handlings brottslighet tillhållas genom itererade wittens och bröds straff, fortsatta ända till högsta kropps plikt, att erkänna handlings brottslighet, men till en sådan be- kännelse kan hon icke förmås.

(Forts.)

Nättelser från föregående Numror.

No 1 sid. 16 står: ingen sitionen, läs: inquisitionen på samma sida står: omärlig supare, läs: märlig supare; No 2, sid. 28, står: habarber; läs: Habarber; No 6, sid. 74, står på sista stället, Martersen läs: Matiens; sid. 76, står internde, läs: intern; sid. 88, står: är, är; läs: är Gr. No 7. sid. 94, står: Mästamaaz läs: Maattamaa. No 9; står: Tjärbollar, läs: Tjärbollar; sid. 132, nedersta raden står: spara läs: spåra; sid. 133 står: tänka, läs: kränka; sid. 144, står: undergår läs: undgå; No 10; sid. 151, står: Menniskan före alk himo-

len winna, måste blixta Englands lise; här fästas en mening, som bör tilläggas nemt: hurn kan hon blixta Englands lise, om af hennes m. m. Mindre tryssel, som icke är förfallande, torde rättas af läsaren.

Anmälarn

Denna Tidkrift utgivnes nästa år af samma Redaktion med ett häfte i månaden, och emot samma prænumerations pris som förra åren, nemlig: 32 fillingar Baned för årgången. Tidningens syftemål är att göra redo för de Religioса rörelserna i norden, deras inverkan på folkets sedor, helse och välstånd; åsvensom att wederläggja de falska rykten, soat genom Tidningarna utfridas om dessa rörelser. Tidkristen kommer således att innehålla: 1:o En stående artikel om väckelserna i Torneå Lappmark; 2:o En insänd Artikel af en opartist rörande samma ämne 3:o En artikel om världen och cholera som skall visa de Psychiska anledningars till denna faror; 4:o Den nya böckerna med utledning af Eteri comitieis cirkulör 1851 5:o Om wederbördes inquisitoriska åtgärder emot Läsarens; 6:o Nagon heden uppelyselse. Pilea i November 1853. Redakti i ore nummer 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 90, 91, 92, 93, 94, 95, 96, 97, 98, 99, 100, 101, 102, 103, 104, 105, 106, 107, 108, 109, 110, 111, 112, 113, 114, 115, 116, 117, 118, 119, 120, 121, 122, 123, 124, 125, 126, 127, 128, 129, 130, 131, 132, 133, 134, 135, 136, 137, 138, 139, 140, 141, 142, 143, 144, 145, 146, 147, 148, 149, 150, 151, 152, 153, 154, 155, 156, 157, 158, 159, 160, 161, 162, 163, 164, 165, 166, 167, 168, 169, 170, 171, 172, 173, 174, 175, 176, 177, 178, 179, 180, 181, 182, 183, 184, 185, 186, 187, 188, 189, 190, 191, 192, 193, 194, 195, 196, 197, 198, 199, 200, 201, 202, 203, 204, 205, 206, 207, 208, 209, 210, 211, 212, 213, 214, 215, 216, 217, 218, 219, 220, 221, 222, 223, 224, 225, 226, 227, 228, 229, 230, 231, 232, 233, 234, 235, 236, 237, 238, 239, 240, 241, 242, 243, 244, 245, 246, 247, 248, 249, 250, 251, 252, 253, 254, 255, 256, 257, 258, 259, 260, 261, 262, 263, 264, 265, 266, 267, 268, 269, 270, 271, 272, 273, 274, 275, 276, 277, 278, 279, 280, 281, 282, 283, 284, 285, 286, 287, 288, 289, 290, 291, 292, 293, 294, 295, 296, 297, 298, 299, 300, 301, 302, 303, 304, 305, 306, 307, 308, 309, 310, 311, 312, 313, 314, 315, 316, 317, 318, 319, 320, 321, 322, 323, 324, 325, 326, 327, 328, 329, 330, 331, 332, 333, 334, 335, 336, 337, 338, 339, 340, 341, 342, 343, 344, 345, 346, 347, 348, 349, 350, 351, 352, 353, 354, 355, 356, 357, 358, 359, 360, 361, 362, 363, 364, 365, 366, 367, 368, 369, 370, 371, 372, 373, 374, 375, 376, 377, 378, 379, 380, 381, 382, 383, 384, 385, 386, 387, 388, 389, 390, 391, 392, 393, 394, 395, 396, 397, 398, 399, 400, 401, 402, 403, 404, 405, 406, 407, 408, 409, 410, 411, 412, 413, 414, 415, 416, 417, 418, 419, 420, 421, 422, 423, 424, 425, 426, 427, 428, 429, 430, 431, 432, 433, 434, 435, 436, 437, 438, 439, 440, 441, 442, 443, 444, 445, 446, 447, 448, 449, 450, 451, 452, 453, 454, 455, 456, 457, 458, 459, 460, 461, 462, 463, 464, 465, 466, 467, 468, 469, 470, 471, 472, 473, 474, 475, 476, 477, 478, 479, 480, 481, 482, 483, 484, 485, 486, 487, 488, 489, 490, 491, 492, 493, 494, 495, 496, 497, 498, 499, 500, 501, 502, 503, 504, 505, 506, 507, 508, 509, 510, 511, 512, 513, 514, 515, 516, 517, 518, 519, 520, 521, 522, 523, 524, 525, 526, 527, 528, 529, 530, 531, 532, 533, 534, 535, 536, 537, 538, 539, 540, 541, 542, 543, 544, 545, 546, 547, 548, 549, 550, 551, 552, 553, 554, 555, 556, 557, 558, 559, 559, 560, 561, 562, 563, 564, 565, 566, 567, 568, 569, 569, 570, 571, 572, 573, 574, 575, 576, 577, 578, 579, 579, 580, 581, 582, 583, 584, 585, 586, 587, 588, 589, 589, 590, 591, 592, 593, 594, 595, 596, 597, 598, 599, 599, 600, 601, 602, 603, 604, 605, 606, 607, 608, 609, 609, 610, 611, 612, 613, 614, 615, 616, 617, 618, 619, 619, 620, 621, 622, 623, 624, 625, 626, 627, 628, 629, 629, 630, 631, 632, 633, 634, 635, 636, 637, 638, 639, 639, 640, 641, 642, 643, 644, 645, 646, 647, 648, 649, 649, 650, 651, 652, 653, 654, 655, 656, 657, 658, 659, 659, 660, 661, 662, 663, 664, 665, 666, 667, 668, 669, 669, 670, 671, 672, 673, 674, 675, 676, 677, 678, 679, 679, 680, 681, 682, 683, 684, 685, 686, 687, 688, 689, 689, 690, 691, 692, 693, 694, 695, 696, 697, 698, 699, 699, 700, 701, 702, 703, 704, 705, 706, 707, 708, 709, 709, 710, 711, 712, 713, 714, 715, 716, 717, 718, 719, 719, 720, 721, 722, 723, 724, 725, 726, 727, 728, 729, 729, 730, 731, 732, 733, 734, 735, 736, 737, 738, 739, 739, 740, 741, 742, 743, 744, 745, 746, 747, 748, 749, 749, 750, 751, 752, 753, 754, 755, 756, 757, 758, 759, 759, 760, 761, 762, 763, 764, 765, 766, 767, 768, 769, 769, 770, 771, 772, 773, 774, 775, 776, 777, 778, 779, 779, 780, 781, 782, 783, 784, 785, 786, 787, 788, 789, 789, 790, 791, 792, 793, 794, 795, 796, 797, 798, 799, 799, 800, 801, 802, 803, 804, 805, 806, 807, 808, 809, 809, 810, 811, 812, 813, 814, 815, 816, 817, 818, 819, 819, 820, 821, 822, 823, 824, 825, 826, 827, 828, 829, 829, 830, 831, 832, 833, 834, 835, 836, 837, 838, 839, 839, 840, 841, 842, 843, 844, 845, 846, 847, 848, 849, 849, 850, 851, 852, 853, 854, 855, 856, 857, 858, 859, 859, 860, 861, 862, 863, 864, 865, 866, 867, 868, 869, 869, 870, 871, 872, 873, 874, 875, 876, 877, 878, 879, 879, 880, 881, 882, 883, 884, 885, 886, 887, 888, 889, 889, 890, 891, 892, 893, 894, 895, 896, 897, 898, 899, 899, 900, 901, 902, 903, 904, 905, 906, 907, 908, 909, 909, 910, 911, 912, 913, 914, 915, 916, 917, 918, 919, 919, 920, 921, 922, 923, 924, 925, 926, 927, 928, 929, 929, 930, 931, 932, 933, 934, 935, 936, 937, 938, 939, 939, 940, 941, 942, 943, 944, 945, 946, 947, 948, 949, 949, 950, 951, 952, 953, 954, 955, 956, 957, 958, 959, 959, 960, 961, 962, 963, 964, 965, 966, 967, 968, 969, 969, 970, 971, 972, 973, 974, 975, 976, 977, 978, 979, 979, 980, 981, 982, 983, 984, 985, 986, 987, 988, 989, 989, 990, 991, 992, 993, 994, 995, 996, 997, 998, 999, 999, 1000, 1001, 1002, 1003, 1004, 1005, 1006, 1007, 1008, 1009, 1009, 1010, 1011, 1012, 1013, 1014, 1015, 1016, 1017, 1018, 1019, 1019, 1020, 1021, 1022, 1023, 1024, 1025, 1026, 1027, 1028, 1029, 1029, 1030, 1031, 1032, 1033, 1034, 1035, 1036, 1037, 1038, 1039, 1039, 1040, 1041, 1042, 1043, 1044, 1045, 1046, 1047, 1048, 1049, 1049, 1050, 1051, 1052, 1053, 1054, 1055, 1056, 1057, 1058, 1059, 1059, 1060, 1061, 1062, 1063, 1064, 1065, 1066, 1067, 1068, 1069, 1069, 1070, 1071, 1072, 1073, 1074, 1075, 1076, 1077, 1078, 1079, 1079, 1080, 1081, 1082, 1083, 1084, 1085, 1086, 1087, 1088, 1089, 1089, 1090, 1091, 1092, 1093, 1094, 1095, 1096, 1097, 1098, 1099, 1099, 1100, 1101, 1102, 1103, 1104, 1105, 1106, 1107, 1108, 1109, 1109, 1110, 1111, 1112, 1113, 1114, 1115, 1116, 1117, 1118, 1119, 1119, 1120, 1121, 1122, 1123, 1124, 1125, 1126, 1127, 1128, 1129, 1129, 1130, 1131, 1132, 1133, 1134, 1135, 1136, 1137, 1138, 1139, 1139, 1140, 1141, 1142, 1143, 1144, 1145, 1146, 1147, 1148, 1149, 1149, 1150, 1151, 1152, 1153, 1154, 1155, 1156, 1157, 1158, 1159, 1159, 1160, 1161, 1162, 1163, 1164, 1165, 1166, 1167, 1168, 1169, 1169, 1170, 1171, 1172, 1173, 1174, 1175, 1176, 1177, 1178, 1179, 1179, 1180, 1181, 1182, 1183, 1184, 1185, 1186, 1187, 1188, 1189, 1189, 1190, 1191, 1192, 1193, 1194, 1195, 1196, 1197, 1198, 1199, 1199, 1200, 1201, 1202, 1203, 1204, 1205, 1206, 1207, 1208, 1209, 1209, 1210, 1211, 1212, 1213, 1214, 1215, 1216, 1217, 1218, 1219, 1219, 1220, 1221, 1222, 1223, 1224, 1225, 1226, 1227, 1228, 1229, 1229, 1230, 1231, 1232, 1233, 1234, 1235, 1236, 1237, 1238, 1239, 1239, 1240, 1241, 1242, 1243, 1244, 1245, 1246, 1247, 1248, 1249, 1249, 1250, 1251, 1252, 1253, 1254, 1255, 1256, 1257, 1258, 1259, 1259, 1260, 1261, 1262, 1263, 1264, 1265, 1266, 1267, 1268, 1269, 1269, 1270, 1271, 1272, 1273, 1274, 1275, 1276, 1277, 1278, 1279, 1279, 1280, 1281, 1282, 1283, 1284, 1285, 1286, 1287, 1288, 1289, 1289, 1290, 1291, 1292, 1293, 1294, 1295, 1296, 1297, 1298, 1299, 1299, 1300, 1301, 1302, 1303, 1304, 1305, 1306, 1307, 1308, 1309, 1309, 1310, 1311, 1312, 1313, 1314, 1315, 1316, 1317, 1318, 1319, 1319, 1320, 1321, 1322, 1323, 1324, 1325, 1326, 1327, 1328, 1329, 1329, 1330, 1331, 1332, 1333, 1334, 1335, 1336, 1337, 1338, 1339, 1339, 1340, 1341, 1342, 1343, 1344, 1345, 1346, 1347, 1348, 1349, 1349, 1350, 1351, 1352, 1353, 1354, 1355, 1356, 1357, 1358, 1359, 1359, 1360, 1361, 1362, 1363, 1364, 1365, 1366, 1367, 1368, 1369, 1369, 1370, 1371, 1372, 1373, 1374, 1375, 1376, 1377, 1378, 1379, 1379, 1380, 1381, 1382, 1383, 1384, 1385, 1386, 1387, 1388, 1389, 1389, 1390, 1391, 1392, 1393, 1394, 1395, 1396, 1397, 1398, 1399, 1399, 1400, 1401, 1402, 1403, 1404, 1405, 1406, 1407, 1408, 1409, 1409, 1410, 1411, 1412, 1413, 1414, 1415, 1416, 1417, 1418, 1419, 1419, 1420, 1421, 1422, 1423, 1424, 1425, 1426, 1427, 1428, 1429, 1429, 1430, 1431, 1432, 1433, 1434, 1435, 1436, 1437, 1438, 1439, 1439, 1440, 1441, 1442, 1443, 1444, 1445, 1446, 1447, 1448, 1449, 1449, 1450, 1451, 1452, 1453, 1454, 1455, 1456, 1457, 1458, 1459, 1459, 1460, 1461, 1462, 1463, 1464, 1465, 1466, 1467, 1468, 1469, 1469, 1470, 1471, 1472, 1473, 1474, 1475, 1476, 1477, 1478, 1479, 1479, 1480, 1481, 1482, 1483, 1484, 1485, 1486, 1487, 1488, 1489, 1489, 1490, 1491, 1492, 1493, 1494, 1495, 1496, 1497, 1498, 1499, 1499, 1500, 1501, 1502, 1503, 1504, 1505, 1506, 1507, 1508, 1509, 1509, 1510, 1511, 1512, 1513, 1514, 1515, 1516, 1517, 1518, 1519, 1519, 1520, 1521, 1522, 1523, 1524, 1525, 1526, 1527, 1528, 1529, 1529, 1530, 1531, 1532, 1533, 1534, 1535, 1536, 1537, 1538, 1539, 1539, 1540, 1541, 1542, 1543, 1544, 1545, 1546, 1547, 1548, 1549, 1549, 1550, 1551, 1552, 1553, 1554, 1555, 1556, 1557, 1558, 1559, 1559, 1560, 1561, 1562, 1563, 1564, 1565, 1566, 1567, 1568, 1569, 1569, 1570, 1571, 1572, 1573, 1574, 1575, 1576, 1577, 1578, 1579, 1579, 1580, 1581, 1582, 1583, 1584, 1585, 1586, 1587, 1588, 1589, 1589, 1590, 1591, 1592, 1593, 1594, 1595, 1596, 1597, 1598, 1599, 1599, 1600, 1601, 1602, 1603, 1604, 1605, 1606, 1607, 1608, 1609, 1609, 1610, 1611, 1612, 1613, 1614, 1615, 1616, 1617, 1618, 1619, 1619, 1620, 1621, 1622, 1623, 1624, 1625, 1626, 1627, 1628, 1629, 1629, 1630, 1631, 1632, 1633, 1634, 1635, 1636, 1637, 1638, 1639, 1639, 1640, 1641, 1642, 1643, 1644, 1645, 1646, 1647, 1648, 1649, 1649, 1650, 1651, 1652, 1653, 1654, 1655, 1656, 1657, 1658, 1659, 1659, 1660, 1661, 1662, 1663, 1664, 1665, 1666, 1667, 1668, 1669, 1669, 1670, 1671, 1672, 1673, 1674, 1675, 1676, 1677, 1678, 1679, 1679, 1680, 1681, 1682, 1683, 1684, 1685, 1686, 1687, 1688, 1689, 1689, 1690, 1691, 1692, 1693, 1694, 1695, 1696, 1697, 1698, 1699, 1699, 1700, 1701, 1702, 1703, 1704, 1705, 1706, 1707, 1708, 1709, 1709, 1710, 1711, 1712, 1713, 1714, 1715, 1716, 1717, 1718, 1719, 1719, 1720, 1721, 1722, 1723, 1724, 1725, 1726, 1727, 1728, 1729, 1729, 1730, 1731, 1732, 1733, 1734, 1735, 1736, 1737, 1738, 1739, 1739, 1740, 1741, 1742, 1743, 1744, 1745, 1746, 1747, 1748, 1749, 1749, 1750, 1751, 1752, 1753, 1754, 1755, 1756, 1757, 1758, 1759, 1759, 1760, 1761, 1762, 1763, 1764, 1765, 1766, 1767, 1768, 1769, 1769, 1770, 1771, 1772, 1773, 1774, 1775, 1776, 1777, 1778, 1779, 1779, 1780, 1781, 1782, 1783, 1784, 1785, 1786, 1787, 1788, 1789, 1789, 1790, 1791, 1792, 1793, 1794, 1795, 1796, 1797, 1798, 1799, 1799, 1800, 1801, 1802, 1803, 1804, 1805, 1806, 1807, 1808, 1809, 1809, 1810, 1811, 1812, 1813, 1814, 1815, 1816, 1817, 1818, 1819, 1819, 1820, 1821, 1822, 1823, 1824, 1825, 1826, 1827, 1828, 1829, 1829, 1830, 1831, 1832, 1833, 1834, 1835, 1836, 1837, 1838, 1839, 1839, 1840, 1841, 1842, 1843, 1844, 1845, 1846, 1847, 1848, 1849, 1849, 1850, 1851, 1852, 1853, 1854, 1855, 1856, 1857, 1858, 1859, 1859, 1860, 1861, 1862, 1863, 1864, 1865, 1866, 1867, 1868, 1869, 1869, 1870, 1871, 1872, 1873, 1874, 1875, 1876, 1877, 1878, 1879, 1879, 1880, 1881, 1882, 1883, 1884, 1885, 1886, 1887, 1888, 1889, 1889, 1890, 1891, 1892, 1893, 1894, 1895, 1896, 1897, 1898, 1899, 1899, 1900, 1901, 1902, 1903, 1904, 1905, 1906, 1907, 1908, 1909, 1909, 1910, 1911, 1912, 1913, 1914, 1915, 1916, 1917, 1918, 1919, 1919, 1920, 1921, 1922, 1923, 1924, 1925, 1926, 1927, 1928, 1929, 1929, 1930, 1931, 1932, 1933, 1934, 1935, 1936, 1937, 1938, 1939, 1939, 1940, 1941, 1942, 1943, 1944, 1945, 1946, 1947, 1948, 1949, 1949, 1950, 1951, 1952, 1953, 1954, 1955, 1956, 1957, 1958, 1959, 1959, 1960, 1961, 1962, 1963, 1964, 1965, 1966, 1967, 1968, 1969, 1969, 1970, 1971, 1972, 1973, 1974, 1975, 1976, 1977, 1978, 1979, 1979, 1980, 1981, 1982, 1983, 1984, 1985, 1986, 1987, 1988, 1989, 1989, 1990, 1991, 1992, 1993, 1994, 1995, 1996, 1997, 1998, 1999, 1999, 2000, 2001, 2002, 2003, 2004, 2005, 2006, 2007, 2008, 2009, 2009, 2010, 2011, 2012, 2013, 2014, 2015, 2016, 2017, 2018, 2019, 2019, 2020, 2021, 2022, 2023, 2024, 2025, 2026, 2027, 2028, 2029, 2029, 2030, 2031, 2032, 2033, 2034, 2035, 2036, 2037, 2038, 2039, 2039,